

KÚRIA

Bfv.II.900/2015/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év november hó 19. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntette miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálva a Fővárosi Bíróság 4.B.1508/2008/95. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 1.Bf.169/2011/21. számú ítéletét III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Fővárosi Bíróság a 2011. március 23. napján tartott folytatólagos tárgyaláson meghozott és kihirdetett 4.B.1508/2008/95. számú ítéletével III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki - különösen jelentős kárt okozó - készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 313/C. § (1) bekezdés a) pont és (6) bekezdés a) pont]. Ezért őt 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a vele szemben korábban kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását, rendelkezett őt érintően is a bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2013. május 14. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 1.Bf.169/2011/21. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet III. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy a terhén értékelt bűncselekményt készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntettéként nevezte meg, főbüntetését eggyel enyhébb, fogház fokozatban rendelte végrehajtani, továbbá mellőzte - az időközben elévült - felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését. Egyebekben őt érintően helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az eljáró bíróságok a cselekményt az elkövetéskor - 2006. április 13. napján - hatályban volt törvény szerint bírálták el.

II.

A jogerős ügydöntő határozat (alapítélet) ellen III. rendű terhelt nyújtott be - a felülvizsgálatot megengedő jogszabályhely megjelölése nélkül, de tartalmában - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt.

Álláspontja szerint, mivel továbbra is az alapügyben kiszabott szabadságvesztést tölti, vizsgálni kell a 2012. évi C. törvény, a hatályos Btk. rendelkezéseit is, különösen a Btk. 2. §-át, valamint a Btk. 393. § (1) bekezdésének a) és b) pontjait, melyek rá nézve kedvezőbbek. A törvényszakaszok felhívásán túl beadványában adós maradt azzal, hogy mely indokok mentén tartotta alkalmazandónak a jelenleg hatályos jogszabályt.

Emellett a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 15. cikkében foglaltakat idézve indítványozta az alapítélet megváltoztatását, s ezzel együtt a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését.

A Legfőbb Ügyészség a Bf.1000/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, mert a Btk. 2. §-ában írt elbírálás idején az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja - jelen ügyben a másodfokú bíróság ítélete meghozatalának, 2013. május 14. napja - értendő. A terhelt által megjelölt hatályos Btk. ezt követő időpontban lépett hatályba, ezért alkalmazására az ügyben nem volt törvényes lehetőség.

Miután büntető anyagi jogi szabály nem sérült és felülvizsgálatot megalapozó eljárásjogi szabálysértést sem észlelt, a Legfőbb Ügyészség a megtámadott ügydöntő határozatok hatályban fenntartását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára III. rendű terhelt és védője nem terjesztett elő észrevételt.

III.

A Kúria azt állapította meg, hogy a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa alaptalan, a legfőbb ügyész átiratában kifejtettek megalapozottak.

1.

A rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálati eljárásban a Kúria kötve van a megtámadott határozathoz, ezért azt csak az indítvánnyal érintett személy vonatkozásában, az indítvánnyal megtámadott részében és csak az indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 423. § (4) bekezdés]. A megtámadott határozatot a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján azonban akkor is felül kell bírálnia, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 423. § (5) bekezdés].

A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a határozat meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott ügynevezett feltétlen (más megnevezéssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálat során mindenekelőtt az vizsgálandó, hogy ilyen eljárásjogi szabálysértés megállapítható-e az ügyben, függetlenül attól, hogy erre hivatkoztak-e vagy nem a felülvizsgálati eljárásban.

A Kúria ilyen, a felülvizsgálatot megalapozó feltétlen eljárásjogi szabálysértést nem észlelt, ezáltal a felülvizsgálat érdemébe bocsátkozott.

2.

A Kúria azt észlelte, hogy a felülvizsgálati indítvány indokolása meglehetősen hiányos. Leginkább a jogszabályhelyekre tett utalásokból sejthető, hogy a terhelt a hatályos Btk. alkalmazása esetén cselekményét enyhébben elbírálandónak tartja.

A felülvizsgálati indítvány kellő indokolásának a hiánya, ahogy azt a Kúria több eseti határozatában is kifejtette (EBH 2007.1596., BH2008.105., Bfv.II.1186/2015/2., Bfv.II.252/2015/7.) az indítvány érdemi vizsgálat nélküli elutasításához is vezethet, mert a Be. 419. § (2) bekezdés 1. mondatába ütközik. Másként fogalmazva: a kizárólagosan a felülvizsgálat elvont megengedhetőségi feltételére hivatkozó, de az azt alátámasztó konkrét okot nem tartalmazó, vagyis meg nem indokolt indítvány bármely megengedhetőségi feltétel esetében a törvényben kizárt.

A Kúria erre is figyelemmel vizsgálta az indítvány szűkös indokait, de azt a megjelölt különös részi törvényhelyekre figyelemmel éppen elégségesnek ítélte, ezáltal befogadhatónak, érdemi vizsgálatra alkalmasnak találta.

3.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjára alapított felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bíróságok a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más (értve ezalatt a büntető anyagi jog) szabályának megsértése miatt alkalmaztak a terhelttel szemben törvénysértő büntetést vagy intézkedést, illetve a büntetés végrehajtását kizáró ok ellenére függesztették fel.

Ebből következően a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó szabály megsértésének eredményeként a felülvizsgálat akkor lehet eredményes, ha ezzel összefüggésben a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) is törvénysértőnek bizonyul. E két konjunktív feltétel együttesen szükséges az ügydöntő határozat megváltoztatásához.

A büntető törvény időbeli hatálya a korábbi Btk. 2. §-a és a hatályos Btk. 2. §-a szerint is két időpont figyelembevételével teszi lehetővé a bűncselekmények elbírálását. Főszabályként az elkövetéskor hatályban lévő büntetőtörvényt kell alkalmazni, melytől eltérni kivételesen és csak akkor lehet, de kell is, ha az elbíráláskor a cselekmény már nem bűncselekmény vagy összhatásában a jogszabály visszaható hatályú alkalmazása a terheltre nézve kedvezőbb.

Az irányadó történeti tényállásban foglaltak szerint III. r. terhelt a bűncselekményt 2006. április 13. napján követte el. Ügyében a bíróságok az ekkor hatályban volt büntető törvényt, a korábbi Btk-t alkalmazták, mert nem tartották rá kedvezőbbnek az elbíráláskor hatályban volt jogszabályt.

Az ítélezési gyakorlat következetes abban, hogy a Btk. 2. §-ának alkalmazása körében a cselekmény elbírálásának - és a Be. 423. §-

ának (2) bekezdése esetében a támadott határozat meghozatalának - ideje alatt egyaránt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja értendő [BH2014.35., BH2009.231.].

Jelen ügyben az elbírálás ideje, azaz az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének napja, a másodfokú bírósági ítélet meghozatalának (2013. május 14.) napja.

Ekkor változatlanul a korábbi Btk. volt a hatályos büntető jogszabály, mert az új büntető törvény, a 2012. évi C. törvény csak ezt követően, 2013. július 1. napjával lépett hatályba [Btk. 463. §].

Következésképpen a büntető törvény időbeli hatálya és a III. rendű terhelttel szemben alkalmazandó büntetőjog szempontjából nincs jelentősége - az elbíráláskor még hatályban sem volt - Btk. rendelkezéseinek. Visszaható hatálya csakis az elbíráláskor hatályos törvénynek lehet.

Kétségtelen, hogy a korábbi Btk. eltérő szabályozást tartalmazott az elkövetés (2006. április 13. napja) és az elbírálás (2013. május 14. napja) idején, ahogy erre az eljáró bíróságok ítéleteikben utaltak is, azonban a két időállapot közötti különbségek III. r. terhelt tetteinek elbírálásakor nem számottevőek.

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntetnének a Btk. 313/C. § (6) bekezdésének a) pontja szerint fordulatát a törvény ugyanúgy, öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegette és a korábbi Btk. Általános Részének változásai között sincs olyan, amely enyhébb megítélést tett volna lehetővé.

Bár az elbíráláskor hatályban volt törvény ismerte a részben felfüggesztett szabadságvesztést, amely két évet meghaladó, de öt évnél nem hosszabb tartamban kiszabott szabadságvesztésnél volt alkalmazható, III. rendű terhelt esetében a kiszabott szabadságvesztés eleve nem volt (még részben sem) felfüggeszthető. Ezt a korábbi Btk. az elkövetés, de az elbírálás idején is kizárta, ugyanis az újabb szándékos bűncselekményt a vele szemben korábban kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el.

Valamennyi más, az elbíráláskor is érintett általános részi szabályozás, különösen a büntetéskiszabásra, az értékhatárokra, illetve az alkalmatlan kísérletre vonatkozó előírások a két időpontban lényegében megegyeztek. Figyelemmel arra, hogy az ún. egyszeres enyhítés [korábbi Btk. 87. § (2) bekezdés] alkalmazását mindkét bíróság szükségesnek találta, a terhelttel szemben súlytalan az is, hogy az elbíráláskor a középérték büntetéskiszabási elve már hatályban volt.

Az ún. kerettényállásként meghatározott bűncselekmény elkövetési tárgyát, a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz fogalmát meghatározó jogszabály, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet 5.1 pontja sem változott. A törvény - egyebek mellett - e fogalom alá sorolta az elkövetéskor és az elbíráláskor is a csekket, amire a terheltek a bűncselekményt elkövették.

Összességében az alapügyben eljáró bíróságok helytállóan döntöttek, amikor III. terhelt cselekményét az elkövetéskor hatályban volt korábbi Btk. szerint bírálták el. Annak pedig a Btk. 2. §-ának alkalmazása körében egyáltalán nincs jelentősége, hogy a jogerős elbírálás után, de a végrehajtás bejezése előtt új törvény lépett hatályba. A magyar jog előírásai megfelelnek az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 15. cikk 1. pont harmadik mondatában foglaltaknak, mert az elbírálásig biztosítják az elkövetők

számára a törvény rájuk nézve előnyös visszaható hatályát.

Mivel büntető anyagi jogszabálysértés nem valósult meg, ezért a III. rendű terhelt alaptalanul hivatkozott a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra.

A kifejtettekre figyelemmel - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének első fordulata szerint tanácsülésem, a Be. 420. § (1) bekezdése első mondatának első fordulatának megfelelő összetételben eljárva - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyet, és a támadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. november 19.

*Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Holdampf Gusztáv
s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*bírósági ügyintéző
NYM*